

Ansøgning om udlægning af gydesubstrat i Ådalsbækken (Asnæs)

Undertegnede skal hermed på vegne af *Odsherred Sportsfiskerforening*, ansøge om tilladelse til udlægning af gydesubstrat, for at udligne et fald på ca. 20 cm ved udløbet af rørunderføring under Kroenborgvej. Der ønskes desuden tilladelse til at supplere med en "topdressing" på de i forvejen anlagte gydebanker.

Vandløbet har ikke noget officielt navn, vi har valgt at kalde det Ådalsbækken.

Der blev i august 2023 udført undersøgelse af DTU Aqua i dette vandløb.
Her står der:

"Gennemsnitsbredde: 1,2 m. Dybde: 5-15 cm. Længde: 1,6 km. Vandløbet er beliggende vest for Asnæs og har et flot naturligt forløb med egnede gydeforhold og mange skjul. På undersøgelsestidspunktet var der et fald på 20 cm ved udløbet af rørunderføringen under Kroenborgvej, dette fald bør udlignes. Elfiskeriet afslørede en god bestand af årets ørredyngel samt enkelte bækørreder. Tætheden af yngel var på et niveau, så det opfylder kravet til god økologisk tilstand på Ørredindekset. Udsætninger er ikke længere nødvendige".

Vi ønsker at imødekomme denne anbefaling, ved at udligne det beskrevne fald fra rørunderføringen.

Samtidigt ønsker vi at kunne tilføje en "Topdressing" af gydesubstrat, hvor det skønnes nødvendigt, på de eksisterende gydebanker.

Udligningen af faldet laves ved, at der laves en opstuvning på 20 cm af vandet nedstrøms rørunderføringen, ved hjælp af gydegrus. Se udsnit fra "Sådan laver man gydebanker" fra DTU AQUA:

"Vandstanden i dette rør skulle hæves 15 cm. Derfor blev der anlagt tre gydebanker nedstrøms røret, hvor den første gydebanke stuvrer 15 cm i røret, og de to næste ligger 10 cm hhv. 5 cm lavere. Gydebankerne ligger som en slags "trappetrin" adskilt af strækninger med dybere vand (se princippet i figur 9), så der samtidig er genskabt et vandløb med stor fysisk variation".

Vi tilretter denne vejledning, ud fra de fysiske forhold der er nedstrøms Kroenborgvej, så der i stedet for 3 gydebanker, anlægges en stor gydebanke på ca. 20 meter, som hæver vandstanden med 20 cm. Der er ikke mulighed for at få maskiner nedstrøms Kroenborgvej, så udlægningen vil foregå oppe fra vejen med grab.

Selve gydebanken vil blive anlagt ca. 5 m fra selve rørunderføringen, så der opstår et lille bassin, som vil tage farten af vandet inden gydebanken.

Der vil blive opsat landmålerpinde med strips, så der ikke opstår utilsigtet opstuvninger udover de ca. 20 cm. Speciel opstrøms rørunderføringen vil med denne metode sikre, at der ikke sker en opstuvning.

I "det lille bassin" vil der blive lagt sten og grus langs kanten, for at forhindre at brinken skrider.

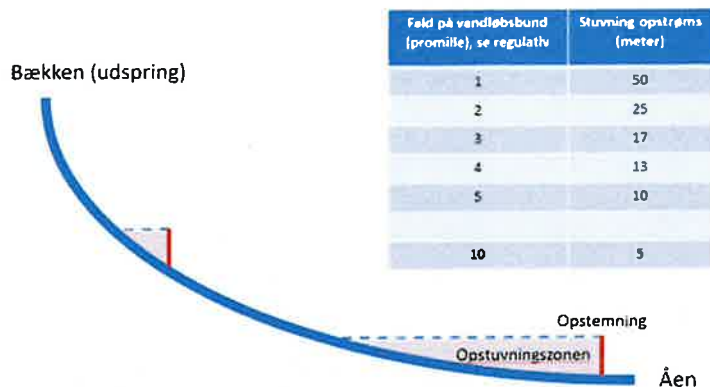
Kort over projekt område

Derudover ønsker vi at have mulighed for at udlægge en Topdressing på ca. 10 cm af gydesubstrat, på de i forvejen anlagt gydebanker, hvis det skønnes nødvendigt. Hvis der udlægges en Topdressing, vil vi følge vejledningen fra DTU AQUA:

Gydebankerne vil blive udlagt ifølge vejledningen fra DTU Aqua: "Sådan laver man en gydebanke", se: <https://vimeo.com/110116920>.

Udlægningen vil blive kontrolleret vha. "stokkemetoden" på gydebanker således, at det er fuldt gennemsigtigt, at hver gydebanke højst vil stuve vandstanden 5 cm ved gydebankens begyndelse (opstrøms) og at opstuvningszonen maksimalt vil være 10 meter ved et fald på eksempelvis 5 promille.

Figur 7

Beregning af opstuvningszonens længde i vandløb med forskelligt fald på vandløbs bund. Effekten af opstuvning er længst i vandløb med ringe fald. Tabellen viser opstuvningszonens længde ved en opstuvning på 5 cm. Opstuvningszonen vil være dobbelt så lang, hvis man laver en opstuvning på 10 cm.

Figur 8

En landmålerstok med afsatte mærker for den ønskede vandstand er et simpelt og godt redskab til at sikre sig, at vandstanden holdes på det ønskede niveau.

Her er der sat en plastikstrip ved vandstanden inden restaureringen og en anden strip 5 cm over, som markerer den aftalte opstuvning ved en gydebanke.

Figur 9

Principskitse for, hvordan man vha. landmålerstokke med markeringer af vandstandsforholdene kan sikre sig, at man ikke påvirker opstrøms beliggende områder, når man udlægger en eller flere gydebanker.

Effek-
ngde
op-

Idene
der fle-

Der er på hele strækningen et stort fald, med mere end 5 promilles fald.

Projektets formål:

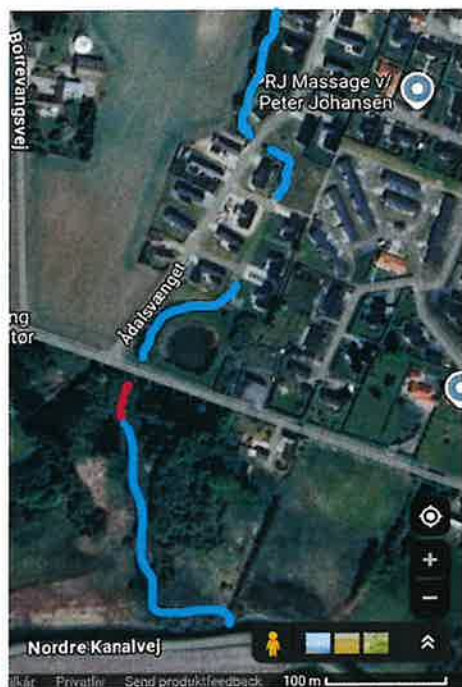
Formålet med dette projekt er at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og fauna i vandløbet, uden at vandaflledningsevnen berøres. Dermed øges biodiversiteten.

Vandløbet skal ifølge vandrammedirektivet fungere som gyde- og opvækstvandløb for ørreder med god økologisk tilstand.

Projektet vil forbedre gyde- og opvækstforhold for ørreder, yderligere vil specielt smådyr, ål og insekter have stor gavn af, at faldet efter rørunderføringen bliver udlignet. De har, som det ser ud nu, ingen eller meget svært ved at passere denne spærring.

Udlægning af groft substrat, vil desuden give forbedrede forhold for flere arter af bunddyr og således bidrage til målopfyldelse for smådyr.

Projektets Lokalitet:

Beskrivelse af projektforslaget

Projektforslaget indebærer følgende ændringer i Ådalsbækken:

På projektstrækningen etableres der 1 gydebanke på 20 meters længde. Der kantsikres langs gydebanken med sten og gydegrus, for at forhindre at brinken skrider ned på gydebanken.

Bundkvoten vil selvfølgelig blive overholdt på gydebanken.

Der udlægges en samlet mængde gydesubstrat på i alt ca. 7 m³

Gydebanker.

Der udlægges gydesubstrat i et tæppe på ca. 40 cm. Gydesubstratet består af 15% singels (Ø 32-80 mm) og 85% nøddesten (Ø16-32mm).

Der udlægges gydesubstrat på en strækning, der i forvejen har en fast bund

Udlægningen vil blive kontrolleret vha. "stokkemethoden" på gydebanken således, at det er fuldt gennemsligt, at gydebanken højst vil stuve vandstanden ca 20 cm ved gydebankens begyndelse (opstrøms) og at opstuvningszonen kun er lige efter rørunderføringen, og ikke opstrøms denne.

Brinksikring

I det lille bassin udlægges der kant sten, så brinken ikke skrider ned ved høj vandføring. De vil have en størrelse på 200 - 400 mm i diameter.

Økonomi

Projektet kan kun realiseres, hvis der sker en finansiering via en omkonvertering af tilskud til udsætning af smolt i Isefjorden, til dette restaurerings projekt.

Alternativt kan/vil OSF ansøge Gruspuljen, om afholdes af alle udgifter i forbindelse med indkøb af materialer til projektet.

Indkøb af ca. 7 m³ gydesubstrat inkl. levering til en samlet værdi af ca. 5.000.- kr (ekskl. moms), samt indkøb af 4 m³ sten til sikring af brinken og inkl. levering til en samlet værdi af ca. 12.000.- kr (ekskl. moms). Samtidigt ønskes der afsat 25 % af udgifterne til maskintid.

Udlægningen vil ske ved hjælp af engagement fra "de frivillige" fra *Odsherreds Sportsfiskerforening* og *Den Sjællandske Grusbande*..

Forhåndstilladelse fra Lodsejer.

Vi har haft en fin dialog med den primære lodsejere Louise Riis Petersen, Borrevangsvej 2, 4550 Asnæs på projektstrækningen, som har givet tilladelse til at færdes på deres grund i forbindelse med projektet.

De er desuden positivt overfor projektet som helhed.

Der er ingen synlige drænudløb på projektstrækningen.

Tidshorisont

På vegne af *Odsherred Sportsfiskerforening*, vil vi gerne have udført projektet i starten af efteråret 2025. I denne periode er der normalt tørt og forholdene for at færdes med maskiner/trillebører er normalt gode. Samtidigt er det også vigtig at projektet udføres inden der er optræk af gydende havørreder.

Med venlig hilsen

Odsherred Sportsfiskerforening

Vandløbsplejeudvalg,
Jan Aggerholm

Gl. Nykøbingvej 36 a
4560 Vig

Tlf. 30795462

Email: jagg@novonordisk.com